

50.

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj 7/10) a u vezi sa članom 30. Zakona o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“ broj 33/03), na prijedlog Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 97. sjednici, održanoj dana 31.01.2013. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Vlada Zeničko-dobojskog kantona usvaja Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka na području Zeničko-dobojskog kantona. Plan interventnih mjera je sastavni dio ovog zaključka.

II.

Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka na području Zeničko-dobojskog kantona objaviće u Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona.

III.

Zadužuje se Ministarstvo za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline da realizuje ovaj zaključak u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima.

IV.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-23-2823 /13.

Datum, 31.01.2013. godine

Zenica

PREMIJER

mr.sci.Fikret Plevljak dipl.ing. , s.r.

Na osnovu člana 30. Zakona o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“ broj: 33/03), a u vezi člana 44 Poslovnika o radu Vlade Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 5/11), na prijedlog Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline, Vlada Zeničko-

dobojskog kantona, na 97. sjednici, održanoj dana 31.01.2013.godine, d o n o s i

PLAN INTERVENTNIH MJERA U SLUČAJEVIMA PREKOMJERNE ZAGAĐENOSTI ZRAKA NA PODRUČJU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

I. OPĆE ODREDBE

1. Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka na području Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu – Plan) se odnosi na moguće posebne situacije u kojima su prekoračene granične vrijednosti kvaliteta zraka, pragovi upozorenja i pragovi uzbune, a kojima mogu biti ugroženi život i zdravlje ljudi biljni i životinjski svijet i materijalna dobra.
2. Plan se donosi u cilju prevencije situacije izuzetne zagađenosti zraka (smog), za slučajeve kada postoji rizik prekoračenja praga upozorenja i praga uzbune, sa mjerama za smanjenje rizika od prekoračenja i ograničenja trajanja takvih pojava.
3. Planom se utvrđuju vrste rizika i opasnosti, postupak i mjere za uklanjanje opasnosti, subjekti za provođenje pojedinih mjera, odgovornost i ovlaštenja u vezi sa primjenom Plana, te finansiranje Plana.

II. VRSTE RIZIKA I OPASNOSTI

1. Koncentracija zagađujućih materija u zraku koja prelazi graničnu vrijednost kvaliteta zraka, prag uzbune ili prag upozorenja, predstavlja potencijalnu opasnost za zdravlje ljudi, biljnog i životinjskog svijeta i materijalna dobra i zbog toga može doći do posebnih situacija koje iziskuju mjere za njihovo prevazilaženje.
2. Povećanje koncentracije zagađujućih materija u zraku je stanje zagađenosti atmosfere sa jednom ili više zagađujućih materija u takvim količinama i karakteristikama, koje nakon dužeg ili kraćeg izlaganja djeluju štetno na zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet i na materijalna dobra.
3. Granične vrijednosti kvaliteta zraka u cilju zaštite zdravlja ljudi prema Pravilniku o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine Federacije BiH“, broj 1/12) su:

Tabela: 1. Granične vrijednosti kvaliteta zraka

Zagađujuća materija	Period uzorkovanja	Prosječna godišnja vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Granična vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Tolerantna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
SO ₂	1 sat	50	350 (napomena 1)	500
SO ₂	24 sata	50	125 (napomena 2)	125
NO ₂	1 sat	40	200 (napomena 3)	300
NO ₂	24 sata	40	85 (napomena 2)	125
LČ 10	24 sata	40	50 (napomena 4)	75
CO	8 sati	-	10000	16000
O ₃	8 sati	-	120	-

Napomena 1: ne smije biti prekoračena više od 24 puta u kalendarskoj godini

Napomena 2: ne smije biti prekoračena više od 3 puta u kalendarskoj godini

Napomena 3: ne smije biti prekoračena više od 18 puta u kalendarskoj godini

Napomena 4: ne smije biti prekoračena više od 35 puta u kalendarskoj godini

„Granična vrijednost“ označava nivo određen na osnovu naučnog znanja s ciljem izbjegavanja, sprečavanja ili smanjivanja štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini. Ovaj nivo se mora dostići u određenom periodu i kasnije ne smije biti prekoračen.

„Tolerantna vrijednost“ znači graničnu vrijednost uvećanu za granicu tolerancije.

4. Glavni izvori zagađivanja zraka su saobraćaj, industrija, sistemi za zagrijavanje stanova, poslovnih i proizvodnih prostora i otvorena ložišta.

5. Glavne zagađujuće materije su: sumpordioksid, azotni oksidi, ugljen monoksid, lebdeće/suspendovane čestice, dim (čađ), teški metali.

- Sumpor dioksid nastaje spaljivanjem goriva koji sadrže sumpor (drvo, ugalj, nafta, benzin, plin). Sumpor dioksid djeluje na disajne organe, moždani sistem, probavni sistem.
- Azotni oksidi nastaju sagorijevanjem goriva na visokim temperaturama (benzin, nafta, plin). Oni imaju nadražajno dejstvo na sluznicu disajnih organa i oči. Azotni oksidi uz hidrougljike i ugljen monoksid mogu uzrokovati izrazito ozbiljne posljedice za život i zdravlje ljudi.

- Ugljen monoksid nastaje kao posljedica nepotpunog sagorijevanja fosilnih goriva. Može izazvati glavobolje, smetanje na mentalne sposobnosti čovjeka, oštećenje kardiovaskularnog sistema itd.

- Lebdeće/suspendovane čestice i dim (čađ) dovode do nadraživanja sluznice disajnih organa i oči, promjena na koži, krvnom sistemu i sl.

- Teški metali (olovo, kadmij, živa i dr.) uglavnom nastaju u industrijskim postrojenjima i kod izduvnih gasova automobila. Teški metali su toksični i imaju kancerogeno dejstvo.

6. Djelovanje prekomjernih koncentracija zagađujućih materija na organizam čovjeka može biti akutno i hronično. Akutno djelovanje podrazumijeva izlaganje organizma prekomjernim koncentracijama u kraćem vremenskom periodu, to jest „epizodama“.

(„Epizoda“ je usvojeni međunarodni termin a odnosi se na vremenski ograničen period trajanja povišenih koncentracija zagađujućih materija u zraku).

Hronično djelovanje je izlaganje organizma manjim koncentracijama zagađujućih materija, ali tokom dužeg vremenskog perioda.

III. POSTUPAK I MJERE ZA UKLANJANJE OPASNOSTI

Na osnovu izmjerenih vrijednosti koncentracija zagađujućih materija u zraku mogu se proglasiti epizode povećanih koncentracija zagađujućih materija u zraku:

1. Pripravnost
2. Upozorenje i
3. Uzbuna

1. Pripravnost

Pripravnost se proglašava:

- Ako se na području kantona ili pojedinih općina kantona uspostavila stabilna vremenska situacija, proglašena od zvanične meteorološke službe, koju karakteriše sporo pomjeranje visokog atmosferskog pritiska, slab vjetar, pojačana prizemna temperaturna inverzija koja bi se mogla zadržati u narednih 48 sati.
- Ako izmjerene ili proračunate vrijednosti koncentracije zagađujućih materija prelaze granične vrijednosti date u Tabeli 1. poglavlje II tačka 3.ovog plana.

2. Upozorenje

Upozorenje se proglašava kada se na svim mjernim mjestima utvrde pragovi upozorenja čije su vrijednosti navedene u Tabeli 2., a pri tome se i dalje, u narednih 24 sata, očekuje nastavak stabilne vremenske situacije koja pogoduje kumuliranju zagađujućih materija u zraku.

Tabela: 2. Pragovi upozorenja za SO₂ i NO_x

Zagađujuća materija	Period uzorkovanja	Prag upozorenja (µg/m ³)
SO ₂	1 sat	400 (napomena 1)
NO _x	1 sat	320 (napomena 1)

Napomena 1: Vrijednosti moraju biti prekoračene u najmanje tri uzastopna sata na svim mjernim mjestima

Tabela: 2a. Prag upozorenja za O₃

Zagađujuća materija	Period uzorkovanja	Prag upozorenja (µg/m ³)
O ₃	1 sat	180

3. Uzbuna

Uzbuna se proglašava kada su izmjerene koncentracije na svim mjernim mjestima veće ili jednake pragovima uzbune za bilo koju zagađujuću materiju u zraku iz Tabele 3. i kada se u narednih 48 sati očekuje stabilna vremenska situacija.

Tabela 3. Pragovi uzbune

Zagađujuća materija	Period uzorkovanja	Prag uzbune (µg/m ³)
SO ₂	1sat	500 (napomena 1)
NO _x	1sat	400 (napomena 1)
O ₃	1sat	240 (napomena 1)

Napomena1: Vrijednosti moraju biti prekoračene u najmanje tri uzastopna sata na svim mjernim mjestima.

Koncentracija zagađujućih materija u zraku koja prelazi graničnu vrijednost kvaliteta zraka, prag uzbune ili prag upozorenja, predstavlja potencijalnu opasnost za zdravlje ljudi, bilnog i životinjskog svijeta i materijalna dobra i zbog toga može doći do posebnih situacija koje iziskuju mjere za njihovo prevazilaženje.

Mjere koje se mogu poduzeti u epizodama

1. U slučaju proglašenja epizode Pripravnost preduzimaju se sljedeće mjere:

- Preporuka rizičnim grupama stanovništva za smanjenje kretanja, apeli vozačima za smanjenje korištenja privatnih automobila, te preporuke za smanjenja emisije iz proizvodnih i energetskih postrojenja, kućnih ložišta i ostalih izvora.

2. U slučaju proglašenja epizode Upozorenje, preduzimaju se sljedeće mjere:

- Obezbeđivanje dodatnih mjerenja mobilnom automatskom stanicom za mjerenje kvaliteta zraka
- Upozoravanje rizičnih grupa stanovništva putem medija.
- Povećanje kapaciteta sredstava javnog gradskog prevoza u odnosu na redovne situacije za 20%,
- Zabrana kretanja automobila koji nemaju katalizator
- pojačane kontrole organa MUP-a. Ovo se ne odnosi na vozila javnog gradskog prevoza i vozila hitnih intervencija.
- U slučaju da problem zagađenosti zraka koje je prouzrokovano drumskim saobraćajem ne može biti riješen na drugi način, može se zabraniti korištenje određenih saobraćajnica i putnih pravaca za određene vrste vozila. (Ova mjera je u skladu sa članom 30. Zakona o zaštiti zraka).
- Privremeno ograničenje korištenja čvrstog goriva i težih lož-ulja i privremeni prelazak rada industrijskih i drugih objekata na alternativnu vrstu goriva, koje je ekološki prihvatljivije.

3. U slučaju proglašenja epizode Uzbuna, preduzimaju se slijedeće mjere:
 - Povećanje kapaciteta sredstava javnog gradskog prevoza, za više od 20% u odnosu na redovne situacije. Zabrana kretanja autobusa bez ugrađenih euro-motora i katalizatora.
 - Zabrana kretanja motornih vozila, koja nemaju katalizator - pojačane kontrole organa MUP-a,
 - Privremeno ograničenje upotrebe motornih vozila (sistem “par”- “nepar”). Ovo se ne odnosi na vozila policije, ministarstva odbrane, javnog gradskog prevoza, vozila sa diplomatskim tablicama, i vozila hitnih intervencija (hitna pomoć i vatrogasci),
 - Ograničenje rada određenih proizvodnih procesa, kotlovnica i sl. Ograničenja se vrše prema Internim operativnim planovima zagađivača, a nadzor vrše Operativni štabovi općina.
 - Ograničenje korištenja određenih vrsta sirovina i goriva radi smanjenja emisije štetnih materija, a u skladu sa Internim planovima zagađivača.
 - Zabrana rada industrijskih i drugih objekata koja u tehnološkom procesu koriste čvrsto gorivo i teža lož-ulja.
3. Općinski Načelnik na osnovu prikupljenih podataka mjerenja kvaliteta zraka dobivenih od stručnih i ovlaštenih institucija proglašava epizodu pripravnosti odnosno prvu epizodu prekomjernih koncentracija zagađujućih materija u zraku i odlučuje o potrebi sazivanja i početka djelovanja Operativnog štaba za primjenu mjera u slučajevima druge i treće epizodne situacije, odnosno epizode upozorenja i uzbune.
4. Ovlaštenja i dužnosti Operativnog štaba za primjenu Plana su:
 - Primjena Plana kad nastupi epizoda upozorenja i epizoda uzbune.
 - Procjena rizika i opasnosti uslijed trajanja određene epizode.
 - Usklađivanje mjera u primjeni Plana.
 - Procjena i obezbjeđenje sredstava u posebnim situacijama.
 - Donošenje odluke o prestanku primjene Plana.
 - Obavještanje javnosti.
 - Preduzimanje drugih mjera utvrđenih Planom.
5. Tehničke i administrativne poslove u vezi sa primjenom Plana obavljaju stručne službe Općine.

V.

PRIMJENA PLANA

- IV.
 - SUBJEKTI ZADUŽENI ZA PRIMJENU PLANA
 1. Za primjenu Plana zadužen je Operativni štab Općine (U daljem tekstu Operativni štab) na čijem području se proglašavaju interventne mjere, odnosno početak primjene Plana.

Operativni štab čine:

 - Načelnik
 - Predstavnik Ministarstva unutrašnjih poslova
 - Predstavnik Ministarstva nadležnog za zaštitu okoline
 - Načelnik Štaba civilne zaštite
 - Predstavnik Zavoda za javno zdravstvo ili druge zdravstvene ustanove
 - Predstavnik Univerziteta u Zenici
 - Predstavnik Meteorološkog zavoda Federacije BiH
 - Predstavnik Službe za inspeksijske poslove
 - Predstavnik informativne službe općine
 - Predstavnicima drugih institucija po potrebi.
 2. Predsjednik Operativnog štaba je Načelnik Općine na čijem području se proglašavaju interventne mjere.
 1. U primjeni Plana obavezno učestvuju pravna i fizička lica koja u obavljanju svoje djelatnosti emituju zagađujuće materija u zrak:
 - industrijska postrojenja
 - privredna i uslužna preduzeća
 - preduzeća za proizvodnju i distribuciju toplotne energije
 - vlasnici ložišnih instalacija bez obzira na djelatnost
 - preduzeća koja se bave prevozom građana i roba
 - vlasnici automobila
 2. Pravna i fizička lica koja se bave poslovima prijema i prenosa informacija, pozivanja građana i uzbunjivanja:
 - interventne jedinice i civilna zaštita, hitna medicinska pomoć, komunalna preduzeća, te ostale nadležne službe zavisno od potrebe.
- Subjekti koji su zaduženi za primjenu Plana, te oni koji učestvuju u njegovoj primjeni će, zavisno od vrste posla kojim se bave, donijeti svoje Interne operativne planove za djelovanje u slučajevima proglašavanja epizoda upozorenja i uzbune.

VI. PRESTANAK EPIZODA

Operativni štab donosi odluku o prestanku primjene Plana:

1. Ako se u toku trajanja epizode uspostavi trend opadanja koncentracija zagađujućih materija u predhodna 24 sata na osnovu rezultata sa stanica na kojima se vrše mjerenja.
2. Ako se prema zvaničnoj meteorološkoj prognozi predviđa prestanak ili slabljenje stabilne meteorološke situacije u naredna najmanje 24 sata.

VII.

Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka na području Zeničko-dobojskog kantona objaviti u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

VIII.

Stupanjem na snagu ovog Plana interventnih mjera prestaje da važi Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka na području Zeničko-dobojskog kantona („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:15/09).

Broj: 02-23-2823-1/13.

Datum, 31.01.2013. godine

Zenica **mr.sci. Fikret Plevljak dipl.ing. , s.r.**

PREMIJER

MINISTARSTVO ZA POLJOPRIVREDU, ŠUMARSTVO I VODOPRIVREDU

51.

Na osnovu člana 56. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, broj: 35/05), člana 15. Zakona o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave (prečišćeni tekst) („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 13/08), člana 178. Stav 2. Zakona o vodama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 70/06), i člana 125. Zakona o vodama („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07), ministar Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Zeničko-dobojskog kantona donosi

ODLUKU

o kriterijima za utvrđivanje prioriteta projekata iz oblasti upravljanja vodama od općinskog značaja za program utroška sredstava vodnih naknada za 2013. godinu

Član 1. (Predmet Odluke)

- (1) Ovom Odlukom definišu se kriteriji za utvrđivanje prioriteta projekata iz oblasti upravljanja vodama od općinskog značaja za Program utroška sredstava vodnih naknada za 2013. godinu, postupak i način kandidovanja projekata od strane općina Zeničko-dobojskog kantona, uslovi za uvrštenje kandidovanih projekata.
- (2) Planiranje ulaganja sredstava opće i posebnih vodnih naknada u Programu ulaganja sredstava vodnih naknada u oblast vodoprivrede za 2013. godinu u projekte od općinskog značaja vršit će se na osnovu iskazanih prioriteta od strane općina, dostavljenih na zahtjev Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu (u daljem tekstu: Ministarstvo), a u namjene definirane u članu 178. stav 2. Zakona o vodama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 70/06), i u članu 125. Zakona o vodama („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07).

Član 2. (Kriteriji za rangiranje projekata)

Rangiranje prioriteta projekata za Program utroška sredstava vodnih naknada u 2013. godini koji su po Zakonu o vodama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 70/06) i Zakonu o vodama („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 17/07) **od općinskog značaja** - zaštitne objekte, objekte za odvodnjavanje, objekte za iskorištavanje voda, te objekte za zaštitu voda od zagađivanja, kao i ostale aktivnosti vezane za poslove upravljanja vodama – izrada tehničke dokumentacije i dr, iz tačke I ove Odluke, Općina je dužna izvršiti na osnovu slijedećih kriterija:

Kriteriji Max. bodovi

1. Projekti koji su u fazi realizacije (ranije započeti)25
2. Projekti koje sufinansiraju donatori, kreditori ili drugi subjekti20
3. Projekti koji postižu najveće efekte na području gdje se realizuju30
4. Projekti koji imaju veći stepen vlastitog učešća25